

ตอกกล้วยไม้ในดวงใจ

ระพี สาคริก*

ฉันยังคงจำวันนั้นได้ดี วันซึ่งตัวเอง มีอายุไม่ถึง 20 ขวบ เนื่องจากเป็นวันที่ผู้ใหญ่ผู้มีเงิน มีฐานะความเป็นอยู่สูงเหนือตัวฉันอย่างมากมาย ได้สะท้อนพฤติกรรมออกมาในเชิงขับไล่ฉันออกจาก เรือนกล้วยไม้ และจากรั้วบ้านซึ่งเขาผู้เป็นเจ้าของหวงนักหวงหนา พร้อมกับกล่าวตามหลังมาว่า เจ้า ยังเล็กนักและมือเจ้าก็ยังไม่ต่อการเล่นกล้วยไม้ อีกทั้งเงินทองก็ยังมีไม่ เจ้ารู้หรือเปล่าว่า กล้วยไม้ ของฉันแต่ละต้นนั้นมันราคาเท่าไร !

นี่คือประกายไฟซึ่งได้รับการจุดขึ้นในหัวใจฉันจากช่วงแรก ๆ ของชีวิตก่อนการก้าวเข้าไปเริ่ม ใช้งานพัฒนาวงการกล้วยไม้ โดยเหตุที่ตัวเองได้รับผลกระทบจากคำกล่าวนั้นมาก เพราะมันมีกระแส ตรงเข้าถึงส่วนลึกของความรู้สึกซึ่งมีพื้นฐานธรรมชาติมุ่งมองสู่อีกด้านหนึ่งอยู่แล้ว

มันจึงสะท้อนกลับออกมาเป็นคำถามให้ฉันนำไปขบคิดว่า กล้วยไม้หรือคนกันแน่ ที่ถือราก ฐานของเหตุผล ซึ่งเห็นกันอยู่ในสังคมนี้ เนื่องจากก่อนหน้านั้น ตัวเองก็ได้สัมผัสกับกระแสจากคน ทั่วไปที่มักกล่าวว่า กล้วยไม้เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจเพราะมีผลทำลายเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นของเล่น สำหรับศักดินา เศรษฐีและคนแก่ซึ่งใช้ชีวิตอยู่อย่างขาดคุณค่า

* ศาสตราจารย์

* อดีตอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

* อดีตกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทบวงมหาวิทยาลัย

* อดีตกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

จากจุดเริ่มต้นดังกล่าวแม้เพียงจุดเดียว และบางคนอาจคิดว่าเป็นจุดเล็ก ๆ แต่มันก็ได้ผลักดันให้ฉันนำมาคิดค้นหาเหตุผลและปฏิบัติเพื่อสานกระแสด้วยชีวิตตนเองถึงเรื่องใหญ่ ซึ่งหวังว่าคงจะช่วยให้รู้และเห็นเหตุผลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยตั้งปณิธานว่า จะต้องหาคำตอบจากจุดนั้นถึงภาพของจริงด้วยตนเองให้เห็นได้ชัดเจนที่สุดตราบเท่าที่ชีวิตยังคงอยู่

ขณะนั้นฉันรู้สึกว่า ยังมีคนไทยเพื่อนเราอีกแทบทั้งเมือง ที่ไม่เคยได้รู้ได้เห็นหรือได้สัมผัสว่ากล้วยไม้คือต้นไม้อะไร และมีรูปร่างหน้าตาอย่างไร

เขาเหล่านั้นเมื่อได้ยินคำว่า กล้วยไม้ หลายคนคงชะงักคอยดูแทบจะสุดตัว แต่มันก็ยังคงไกลต่อสายตาคอนอย่างเขาและเรา ๆ ซึ่งเป็นสามัญชน จะสามารถเชื่อมโยงกระแสให้ไปถึง เพื่อมองเห็นได้อย่างชัดเจน

ส่วนอีกมุมหนึ่งซึ่งเป็นด้านตรงข้าม คนในกลุ่มเศรษฐีและมียศรฐาบรรดาศักดิ์ ต่างก็เล่นกล้วยไม้กันอยู่ในรั้วบ้านตัวเองและพรรคพวก ซึ่งมีการปิดกั้นกันไว้อย่างแน่นหนา และลักษณะการเล่นก็ยังสะท้อนภาพพจน์ให้คนทั่วไปรู้สึกได้ว่า กล้วยไม้เป็นของเล่นสำหรับคนมีเงินมียศศักดิ์เท่านั้น นอกจากนั้น ถ้าใครสนใจสังเกตให้ลึก ๆ ถ้าจะรู้สึกว่ามีการชิงดีชิงเด่นกันเองอยู่ในที่ โดยไม่เปิดเผยออกมาตรง ๆ

สิ่งที่กล่าวมาแล้ว เป็นส่วนหนึ่งซึ่งเพิ่มพลังภายในหัวใจฉันให้คิด สู้ สู้ และสู้ โดยไม่ย่อท้อถอยแม้แต่น้อย หรืออาจกล่าวว่ามันมีแรงผลักดันอย่างสำคัญที่ทำให้พลังจากจิตวิญญาณตัวเองซึ่งอยู่บนรากฐานที่อิสระอยู่แล้ว ปรากฏออกมาอย่างต่อเนื่องกันเป็นกระแส ซึ่งปกติคงหาได้ไม่มากนักสำหรับสภาพสังคมลักษณะนี้

จากการดิ้นรนชวนขวายนำปฏิบัติจนสุดฤทธิ์ฉันได้พบกับสัจธรรมบนวิถีทางซึ่งตนเองมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่เรื่อยมาว่า บางครั้งก็พบกำแพงอันแข็งแกร่งและหนาทึบ ซึ่งเป็นผลจากสิ่งก่อสร้างทางวัตถุในอดีต ที่ทำให้ต้องเบียดเสียดฝ่าฝูงคนซึ่งยืนขวางกันอยู่บนพื้นฐานความเห็นแก่ตัว อันต่างก็มีร่างกายกำยำล่ำสัน ที่กำลังเดินขวักไขว่ไปมา เพราะต้องการเห็นภาพของจริงให้แน่ชัดเพื่อนำข้อมูลมาเผยแพร่แก่บรรดาเพื่อนผู้ร่วมชีวิตอยู่ในสังคมเดียวกันกับฉัน ซึ่งยังมีอีกเป็นจำนวนมากที่ตกอยู่ในสภาพมืดมนและด้อยโอกาส อีกทั้งยังคงถูกพลังจากผิวอันสวยสดงดงามของดอกกล้วยไม้ ซึ่งมีผลล่อตาล่อใจ จนทำให้วิถีชีวิตต้องสับสนวนเวียนอยู่กับมันจนไม่อาจเข้าถึงของจริง

และแล้วในที่สุด สายตาฉันก็เริ่มมองเห็นภาพของดอกกล้วยไม้ดั่งใหญ่ ซึ่งไม่เพียงมีดอกสวยงามเช่นที่เคยมีโอกาสพบเห็นมาก่อน หากยังมีสภาวะสว่างไสวอยู่ในเนื้อแท้ และเป็นของใหม่สำหรับชีวิตฉันเองเท่าที่ผ่านพ้นมาแล้ว

ฉันหวนกลับไปมองสู่เพื่อน ๆ ซึ่งอยู่หลังด้วยความรู้สึกที่ คนมีความหวังอยู่กับเขาทั้งหลาย โดยที่คิดว่า หากเขาเดินตามรอยซึ่งฉันเดินผ่านมาแล้วอย่างมั่นคง แต่ละคนย่อมสามารถมองเห็นดอกกล้วยไม้พันธุ์ใหม่ที่ฉันเห็น และคงมีกำลังใจเพิ่มขึ้นเพื่อมุ่งไปให้ถึงเป้าหมายนี้ฉันได้

สำหรับตัวเอง ดูเหมือนว่าจะทำให้ตระหนักได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ว่า แต่ละคนต่างก็มีสิทธิ์จะเห็นได้เข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกันหมด ถ้ามีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะปฏิบัติเพื่อมุ่งไปสู่จุดนี้

กับอีกประการหนึ่งซึ่งน่าจะถือว่าสำคัญอย่างยิ่งก็คือ แต่ก่อน ๆ ภาพที่เห็นมันเป็นภาวะหลากหลายไม่ว่าด้วยสีล้นหรือรูปแบบ ซึ่งทำให้เกิดความหลากหลายพันธุ์ แต่สิ่งใหม่ที่พบนั้น คือภาพของความเป็นหนึ่งเดียว โดยที่ช่วยสานกระแสมากหลายให้เชื่อมโยงถึงซึ่งกันและกันได้ทั้งหมด คงต้องสารภาพว่า ตัวเองตกอยู่ในสภาวะตื่นตลึงกับกล้วยไม้พันธุ์ใหม่ซึ่งไม่เคยมีโอกาสพบเห็นมาก่อนอยู่นานพอสมควร แต่กาลเวลาก็ได้เปิดโอกาสให้สามารถเรียกสติกลับคืนมาและแปรสภาพต่อไปเป็นการพินิจพิเคราะห์เพื่อค้นหาเหตุผล

ฉันมองย้อนหลังกลับไปสู่จุดเริ่ม อันเป็นที่มาของกระแสการค้นหาคำความจริงอย่างเอาจริงเอาจังจากตัวเอง ประกอบกับบรรยากาศทุกวิถีทางซึ่งผ่านพ้นมาแล้ว และตลอดช่วงเวลาของการต่อสู้ ทำให้รู้สึกว่ามันไม่ใช่เพื่อใครอื่นนอกจากเพื่อความต้องการของตัวเองผู้มีธรรมชาติกระหายที่จะเรียนรู้ เพราะความอยากรู้อยากเห็นและอยากสัมผัสด้วยสายตา แม้ด้วยส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายว่า ดอกกล้วยไม้จริง ๆ นั้นมันเป็นอย่างไรกันแน่

บัดนี้วัยฉันล่วงเลยมาจนกระทั่งใกล้ 80 ปี มาแล้ว อีกทั้งความคิดซึ่งได้รับการพัฒนาจากรากฐานตัวเลขที่แข็งแกร่งมากขึ้น อย่างสอดคล้องกันกับกาลเวลาซึ่งไม่เคยหยุดรอใคร บนหลักเดียวกันกับชีวิตอื่นสิ่งอื่นซึ่งปรากฏร่วมกันอยู่ในโลกนี้ ที่ไม่เคยมีอะไรจริงยั่งยืนอยู่ได้ แม้แต่กล้วยไม้ในด้านที่ปรากฏเป็นภาพของความหลากหลาย เพราะธรรมชาติไม่เคยให้อภิสิทธิ์แก่ชีวิตใดหรือสิ่งใดทั้งสิ้น

ฉันได้ใช้โอกาสอันมีคุณค่าเท่าที่กาลเวลาและจังหวะของสิ่งแวดล้อมจะเปิดให้ ร่วมกับการใช้สมองซึ่งธรรมชาติได้มอบมาไว้แต่กำเนิด เพื่อการเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาให้ตนมีโอกาสสัมผัสอย่างเต็มที่เท่าที่ถึงกระทำได้อย่างไม่เพิกเฉย

บัดนี้มันได้ช่วยให้รู้ รวมทั้งเข้าใจแจ่มชัดยิ่งขึ้นแล้วว่า ดอกกล้วยไม้ซึ่งปรากฏเห็นอยู่ในร้วบ้านของเศรษฐี รวมทั้งเศรษฐีคนที่เคยแสดงความรังเกียจและไล่ฉันออกจากบ้านเขาอย่างดูถูกเหยียดหยาม ได้มีโอกาสขยายขอบข่าย และแปรสภาพจากเงื่อนไขอันถือมูลค่าเป็นสำคัญ อีกทั้งมีผลกำหนดกรอบ ซึ่งมีชนชั้นเป็นสิ่งแบ่งแยก เปลี่ยนมาเน้นถึงคุณค่าออกสู่เพื่อนมนุษย์ที่มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่มุ่งสู่อีกด้านหนึ่ง จนถึงมือชาวนาชาวไร่ซึ่งยังยากไร้ และถึงชีวิตเด็ก ๆ ที่ยังคงวิ่งอยู่บนทางเท้าริมถนน เพื่อการขายหารายได้เลี้ยงชีพในลักษณะหาเช้ากินค่ำ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตในอุ้งมือของการปลุกฝังสั่งสอนจากธรรมชาติ ทำให้เขาทั้งหลายตระหนักถึงคุณค่าและความหมายที่แท้จริงของคนเองลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ซึ่งชีวิตดังกล่าว เป็นมุมที่สามารถเข้าถึงสังธรรม เพราะถือรากฐานมาจากพื้นดิน กับทางเท้าของผู้คนมากหน้าหลายตา ซึ่งต่างก็เดินเหยียบย่ำจนทำให้บางครั้งเต็มไปด้วยฝุ่นและคราบโคลน เพื่อหวังการเจริญเติบโตขึ้นมาจากพื้นฐานแห่งความจริง อันถือเป็นภาพของการมีคุณค่าซึ่งมองเห็นกันคนละด้านกับภาพที่เศรษฐีมีเงิน มีอำนาจและมีบริวารห้อมล้อมพร้อมมูลด้วยคำหวานจากลมปากซึ่งทำให้รู้สึกเย็นเพียงแต่จากลิ้นถึงผิวหนัง

แม้ว่ากล้วยไม้นั้น บางดอกจะร่วงหล่นลงสู่พื้นดินและถูกเหยียบย่ำจนชอกช้ำหรือฉีกขาดไปอย่างไร้ความหมายด้วยฝ่าเท้าของคนหลายรูปแบบ แต่มันก็เป็นเพียงวัฏจักรของส่วนซึ่งเป็นรูปวัตถุที่มีการแตกดับไปตามเกณฑ์ของสังธรรม

ส่วนดอกจริงอันถือเป็นดอกซึ่งปรากฏอยู่ในส่วนลึกของวิญญาณอันเป็นธรรมชาติภายในในหัวใจ ยังคงสามารถส่งพลังออกมาภายนอก ช่วยให้ฉันสามารถเข้าถึงความจริงของดอกกล้วยไม้และสิ่งทั้งหลายทั้งมวลที่รุ่มล้อมวิถีชีวิตอยู่ทุกขณะ เพราะมันเป็นดอกไม้บริสุทธิ์ผุดผ่อง เพราะปราศจากแล้วซึ่งรูปลักษณะ จึงยังคงอยู่ในดวงใจฉันได้ตลอดไปอย่างไม่มีวันที่จะเกิดริ้วรอยของความชอกช้ำบอบสลายหรือเหี่ยวเฉาไปแม้แต่น้อย คราบเท่าที่ใจฉันเองยังมั่นคงเข้มแข็ง ไม่ถูกดึงไปได้ด้วยแรงจากอิทธิพลของรูปวัตถุซึ่งล้อมรอบตัวรอบใจอยู่ในชีวิตประจำวัน โดยที่ต่างก็มีพลังไม่ว่าหนักเบา พร้อมจะทะลุทะลวงเข้าไปทำลายได้ทุกขณะ ถ้าหากตัวเองเกิดความประมาทขาดสติขึ้นในขณะที่ใดก็ตาม

อนึ่ง ประสบการณ์ชีวิตเท่าที่ผ่านพ้นมาแล้วนานพอสมควร ได้ทำให้ฉันเชื่อมากยิ่งขึ้นว่า ดอกกล้วยไม้ที่อยู่ในดวงใจนั้น มันไม่เพียงสะท้อนภาพอันสวยสดงดงามซึ่งจำกัดอยู่แต่ในวงเพื่อน ๆ ผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับกล้วยไม้เท่านั้น โดยเหตุที่กล้วยไม้ซึ่งฉันหมายถึงนี้ เป็นสิ่งปราศจากรูปแบบซึ่งจำกัดกรอบตัวเอง จึงสามารถสะท้อนความสวยสดงดงามให้เป็นที่ชื่นชมจากสายตาคนทั่วไปได้อย่างอิสระ

ฉันยอมรับสารภาพว่า แต่ละครั้งที่ตัวเองเกิดความรู้สึกว่า มีเพื่อน ๆ บางคนพยายามบดขยี้ดอกกล้วยไม้ในดวงใจที่ฉันรักและวางแผนเพื่อผลประโยชน์ของเขาเหล่านั้น มันทำให้จิตใจต้องต่อสู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกระแสภายในตนเองอย่างหนักหน่วง แต่เมื่อเหตุการณ์ผ่านพ้นไปแล้ว หากเกิดขึ้นอีกในครั้งถัดไป ก็รู้สึกเบาแรงลงไปเป็นลำดับ เปลี่ยนวิถีทางมาสู่การหยั่งรู้และเพิ่มพูนภาวะลุ่มลึกภายในรากฐานจิตใจตัวเองยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ

ฉันทวนกลับไปดูบรรดาเพื่อน ๆ ผู้มากหน้าหลายตาอีกครั้งหนึ่ง ไม่ว่าจะเขาจะเป็นใครและชาติไหน ภาษาไหน ก็มีสักกี่คนก็ตาม เมื่อชีวิตผ่านพ้นมาถึงช่วงนี้ ธรรมชาติของดอกกล้วยไม้ที่ปรากฏอยู่ภายใน ซึ่งเห็นได้ชัดเจนพอสมควรแล้ว ทำให้รู้สึกว่า เขาทั้งหลายล้วนแล้วเป็นมิตรผู้ให้คุณค่าแก่ชีวิตมากอย่างหาสิ่งใดมาเปรียบด้วยมิได้ เนื่องจากมีโอกาสเป็นครูที่แท้จริง ฝึกสอนให้จิตรู้และเห็น รวมทั้งเข้าถึงสัจจะได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเป็นลำดับ

พลังสัจจะซึ่งมีรากฐานหยั่งลงลึกซึ่งอย่างแท้จริงนี้เอง ที่ช่วยให้ฉันมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น ทำให้สามารถรักษาดอกกล้วยไม้อันล้ำค่าในดวงใจ ซึ่งแม้ว่าจะมีเพียงดอกเดียวให้สดใสรออยู่ได้และพร้อมที่จะอำนวยประโยชน์สุขแก่ตัวเอง อีกทั้งยังสานถึงเพื่อนมนุษย์ต่อไปอย่างมีชีวิตชีวา ตามที่ฉันปรารถนา

ฉันรู้สึกว่า ตนเป็นหนี้บุญคุณแก่พลังเจือปนจากมุมหนึ่งของชีวิต อันถือเป็นจุดเริ่มต้นให้ฉันสนใจจับเอากล้วยไม้มาเป็นแนวทางชีวิตเพื่อการต่อสู้อย่างทำทนายที่สุด แม้นตนจะรู้ว่ามันมีพลังดังกล่าวเป็นความจริงอยู่แล้ว แต่ก็ไม่อาจบอกให้ใครอื่นรู้ได้เห็นได้อย่างที่ฉันมองเห็น ว่าสิ่งนั้นคืออะไรและมีรูปร่างลักษณะอย่างไร เพราะมันมีรูปลักษณะจริงอยู่เพียงเฉพาะตัวและไปกับตัว ไม่ว่าตนเองจะไป ณ อยู่แห่งหนใด ไม่ว่าขณะใดที่ฉันมีโอกาสสัมผัสกับสิ่งใดก็ตาม มันจะบอกได้ด้วยภาษาของมันเอง โดยที่ฉันก็เข้าใจมันด้วยภาษาของตนเองเช่นกัน

สิ่งที่ได้กล่าวมานี้ มันบอกฉันด้วยภาษาของมันว่า ดอกกล้วยไม้ซึ่งวิถีชีวิตตนได้ติดตามแสวงหามาตั้งแต่ยังเยาว์วัยนั้น บัดนี้ก็ได้พบแล้วว่า ดอกที่แท้จริงมันเจริญงอกงามและสดใสขึ้นมาจากใน

ดวงใจฉันเอง โดยที่ไม่มีมือหรืออำนาจจากบุคคลอื่นใดสามารถเอื้อมเข้าไปถึงเพื่อปิดกั้นกักขังมันไว้ได้ แม้ริ้วบ้านอันแข็งแรงหรือเท้าซึ่งทรงพลังจะกล้าเข้ามาเหยียบย่ำทำให้ชอกช้ำได้อย่างดอกกล้วยไม้ อันเป็นเพียงสิ่งสมมุติ แม้จากพื้นฐานด้านรูปวัตถุของธรรมชาติซึ่งล้วนเป็นสิ่งปราศจากตัวตนที่แท้จริง ซึ่งสูญสลายไปแล้วดอกแล้วดอกเล่า พันธุ์แล้วพันธุ์เล่า โดยที่มนุษย์ซึ่งชีวิตยังคงตกอยู่ในวังวนแห่งกรรม ต่างก็อาศัยการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสังขารมาอ้างว่า พันธุ์นั้นจะสูญ-พันธุ์นี้จะสิ้น แล้วจะจกจกยโอกาสนำมาใช้เป็นเครื่องมือช่วงชิงอำนาจซึ่งกันและกัน อันมีแนวโน้มนำไปสู่การฆ่าฟันกันอย่างไม่จบสิ้นจนกว่าสังคมนี้อันโลกนี้จะแตกดับไป อันถือเป็นที่สุดจุดจบ

ฉันยอมรับว่า การเขียนเรื่องนี้ขึ้น ก็เพื่อหวังระบายความรู้สึกในใจออกมาสู่ภายนอก แต่ก็ใช้ว่าจะเป็นการระบายแบบทิศทางเดียวอันถือได้ว่าคือภาวะเลื่อนลอย เพราะจุดมุ่งหมายที่ไกลกว่านั้นและเชื่อว่ามิได้มีผลรองรับอยู่ก็คือ ตนเองมุ่งหวังแรงสะท้อนกลับซึ่งเชื่อว่า สามารถช่วยรักษาดอกกล้วยไม้อันทรงคุณค่าในดวงใจฉันไว้ให้คงอยู่ในสภาพที่ปลอดภัยจากแรงดึงดูดของกระแสแปลกปลอมจากภายนอก ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้นำมาสู่ชีวิตฉันและดอกกล้วยไม้ที่รักรุนแรงยิ่งขึ้นเป็นลำดับวันแล้ววันเล่าตราบเท่าที่ชีวิตยังคงต้องอยู่ต่อสู่กับโลกต่อไปอย่างหลีกเลี่ยงสังขารนี้เสียมิได้

หากดอกกล้วยไม้ในดวงใจฉันขาดความมั่นคงเสียแล้ว ชีวิตตัวเองก็คงจะไร้คุณค่าและความหมายอันแท้จริงด้วย สิ่งสุดท้ายที่จะสามารถตัดสินใจประเด็นดังกล่าวแล้วได้ถูกต้องและเฉียบขาดก็คงเป็นสิ่งซึ่งมาถึงจริงในวันหนึ่งอันเป็นวันสุดท้ายของชีวิต ที่ฉันหรือแม้แต่ใครอื่นก็บอกไม่ได้ว่า เมื่อใดและมีสิ่งใดเกิดขึ้น แต่มันก็เป็นสิ่งซึ่งไม่ว่าชีวิตฉันหรือชีวิตอื่นใดก็ตาม ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นด้วยกันทั้งนั้น

ห้องสมุดกล้วยไม้ระพี สาคริก ซึ่งธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ร่วมกับกรมศิลปากร ได้ร่วมใจร่วมแรงกัน รวมทั้งได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย นำไปไว้ที่หอสมุดแห่งชาติ เพื่อเป็นสมบัติของส่วนรวมโดยเน้นบริการสาธารณะสู่ชนรุ่นหลัง และฉันก็ได้มอบให้ทั้งหมดจากสมบัติซึ่งตนเองสะสมมา ด้วยจิตวิญญาณแห่งความรักอันแท้จริง จากช่วงเวลาร่วมตลอดชีวิต โดยที่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดไปแล้ว เมื่อวันที่เสาร์ที่ 4 ธันวาคม 2536 ซึ่งอาจมีหลายคนมองภาพเพียงด้านรูปวัตถุ

แม้มีเสียงสะท้อนออกมาเสมอ ๆ ว่า การที่เมืองไทยเติบโตขึ้นมาในด้านกล้วยไม้จากแทบไม่มีอะไรเลย ก็เพราะฉันสอนให้คนรู้จักกล้วยไม้พันธุ์ต่าง ๆ และการเพาะเลี้ยง บทความเรื่องนี้ถือเป็นการรวม ซึ่งประกาศอุดมการณ์ของห้องสมุดแห่งนี้ ซึ่งใครไม่ว่าชีวิตจะเกี่ยวข้องกับสิ่งใดก็ตาม หากหยิ่งรู้ได้ถึง ย่อมสามารถนำสู่การใช้ประโยชน์ได้ทุก ๆ เรื่อง ส่วนใครจะรู้ได้กว้างหรือแคบและลึกหรือตื้น ย่อมถือเป็นสังขารของแต่ละคน

ฉันจึงขอสรุปไว้ ณ โอกาสนี้ว่า ตราบใดที่แนวคิดในการจัดการศึกษายังคงมุ่งเน้นความสำคัญให้ชนรุ่นหลัง เรียนเก่ง ตราบนั้นก็คงยากที่จะพบเห็นดอกกล้วยไม้ในดวงใจ มีโอกาสแบ่งบานให้ผู้คนที่ทั้งหลายได้ชื่นชม ช่วยให้งังเกิดความสุขแก่ตนเองและสังคมร่วมกันอย่างแท้จริง.

*****